



**Utredningen om inrättandet av en ny myndighet  
för havs- och vattenmiljö**

*M 2010:03*

Folke K Larsson

Ingela Englund

**Förslag till anslag m.m. för den nya myndigheten  
för havs- och vattenmiljö**



## Bakgrund

Enligt kommittédirektiven (dir. 2010:68) Inrättande av en myndighet för havs- och vattenmiljö ska utredaren till regeringen senast den 3 augusti 2010 lämna förslag till anslag (inklusive låneramar, anslags- och räntekontokrediter samt eventuella bemyndiganden) för perioden 1 juli – 31 december 2011 samt för perioden 2012 – 2014.

Angiven anslagsvolym i betänkandet *En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor* (SOU 2010:8) har utgjort utgångspunkt för beräkningarna av den nya myndighetens finansiering. I betänkandet föreslås att en dispositionsrätt överförs till den nya myndigheten från olika förvaltnings- och sakanslag inom UO20 och UO23. Sammantaget föreslås att 993,2 miljoner kronor på årsbasis disponeras av den nya myndigheten, varav 228,6 miljoner kronor disponeras i form av ett förvaltningsanslag. Berörda anslag som enligt betänkandet påverkas av omfördelning av medel till den nya myndigheten är under UO 20 1:1 *Naturvårdsverket*, 1:2 *Miljöövervakning*, 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*, 1:12 *Havsmiljö* och under UO 23 1:14 *Fiskeriverket*, 1:15 *Strukturstöd till fisket*, 1:16 *EG-budgeten strukturstöd fiske* samt 1:17 *Fiskevård*. Utöver de anslag som på detta sätt nyttjas för finansiering av den nya myndigheten, föreslås att de avgifter och bidrag som idag disponeras av Fiskeriverket ska ingå i den fortsatta finansieringen av myndigheten.

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås vidare att ett nytt sakanslag ska upprättas på statsbudgeten med 649,4 mnkr. Anslaget ska på årsbasis tillföras 284,8 mnkr från anslaget 1:12 *Havsmiljö*, 339,8 mnkr från anslaget 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* (UO20) samt 24,8 mnkr från anslaget 1:17 *Fiskevård* (UO23).

Tillkommande dispositionsrätt föreslås i betänkandet utanför det nya sakanslaget inom ramen för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* om 80,2 mnkr (avser miljöövervakning) samt inom anslaget 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* om 35 mnkr (avser frågor relaterade till områdesskydd). Samlat innebär det att den nya myndigheten i betänkandet föreslås disponera 993,2 mnkr på årsbasis för havs- och vattenmiljöverksamhet.

## Utredningens förslag

Utredningen för *Inrättande av en myndighet för havs- och vattenmiljö* (M 2010:03) redovisade i sin inledande analysrapport (dnr. M

2010:03/2010/3, 2010-06-24) förslag om gränsdragningar för vissa verksamheter som ska föras till den nya myndigheten. Förslagen innebär i några avseenden mindre avvikelser från tidigare utredningsförslag, enligt SOU 2010:8, om finansiering inom sakanslag och förvaltningsanslag för myndigheten. Mindre förändringar uppstår även som följd av den anslagsutveckling som skett fram till 2010 och som ej till fullo tagits in i den tidigare utredningens beräkningsunderlag.

Utredningen för inrättandet av myndigheten föreslår därmed ett förvaltningsanslag till den nya myndigheten på 213,8 mnkr på årsbasis, därtill ett disponerat nytt sakanslag 1:12 *Havs- och vattenmiljö* på sammanlagt 702,4 mnkr.

Tillkommande är förslag om dispositionsrätt utanför det nya sakanslaget inom ramen för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* om 80,2 mnkr (avser miljöövervakning), vilket överensstämmer med tidigare förslag i betänkandet SOU 2010:8.

Samlat innebär det att den nya myndigheten föreslås disponera 996,4 mnkr på årsbasis för havs- och vattenmiljöverksamhet, vilket är cirka 3 mnkr mer än vad som föreslås i SOU 2010:8. De angivna beloppen bedöms motsvara en rimlig anslagsnivå för verksamheten, beräknat i 2010 års prisnivå.

I det följande redovisas förslag till myndighetens finansiering inom respektive anslag under utgiftsområde 20 och 23.

### Förslag till anslag m.m. under utgiftsområde 20

#### 1:x "Ny myndighet" (Ramanslag)

| (PLO-anslag)             | 2011<br>(halvår) | 2012    | 2013    | 2014    |
|--------------------------|------------------|---------|---------|---------|
| - överföring från anslag |                  |         |         |         |
| 1:1(UO20)                | 15 950           | 31 900  | 31 900  | 31 900  |
| 1:2 (UO20)               | 2 300            | 4 600   | 4 600   | 4 600   |
| 1:3 (UO20)               | 9 100            | 18 200  | 18 200  | 18 200  |
| 1:14 (UO23)              | 79 550           | 159 100 | 159 100 | 159 100 |
| Summa                    | 106 900          | 213 800 | 213 800 | 213 800 |

Anslaget föreslås användas för den nya myndighetens förvaltningskostnader.

I betänkandet 2010:8 kommenterades behovet av start- och omställningskostnader för den nya myndigheten. Bland annat hänvisas till erfarenheter från tidigare förändringsprocesser och de kostnadseffekter som olika typer av lokaliseringsalternativ kunde innebära. Sammantaget konstaterades att förutsättningarna att mer exakt beräkna sådana start- och omställningskostnader inte förelåg då betänkandet lämnades. Det angavs även, på mer principiell grund, att omställningsarbetet skulle kunna ske inom ramen för oförändrade ekonomiska ramar med beaktande av de effektiviserings- och rationaliseringsmöjligheter som förelåg. Utredningen för inrättandet av myndigheten ansluter för sin del till denna senare bedömning men bedömer att etableringsfasen ställer krav på ökad flexibilitet vad avser låneramar och kreditmöjligheter, vilket behandlas i rapportens avslutande avsnitt.

### 1:12 Havs- och vattenmiljö (myndighetens nya sakanslag)

| (BNB-anslag)               | 2011<br>(halvår) <sup>1</sup> | 2012    | 2013    | 2014    |
|----------------------------|-------------------------------|---------|---------|---------|
| - överföring från anslaget | 142 400                       | 284 800 | 284 800 | 284 800 |
| 1:3 (UO20)                 | 196 400                       | 392 800 | 392 800 | 392 800 |
| 1:17 (UO23)                | 12 400                        | 24 800  | 24 800  | 24 800  |
| Summa                      | 351 200                       | 702 400 | 702 400 | 702 400 |

Utredningen om *Inrättande av en myndighet för havs- och vattenmiljö* föreslår att anslaget 1:12 *Havsmiljö* under UO 20 från och med 2011 ska betecknas 1:12 *Havs- och vattenmiljö*. Anslaget har hittills använts för insatser för att förbättra, bevara och skydda havsmiljön i Östersjön och Västerhavet. Anslagets ändamål bör vidgas även till planeringsfrågor samt omfatta såväl havs- som vattenmiljöer, vari ingår att främja en ändamålsenlig vattenförvaltning genom diverse åtgärder i sötvatten, som kalkning, restaurering m.m. Anslaget föreslås utgöra det huvudsakliga sakanslag varmed den nya myndigheten ska driva det samlade arbetet med havs- och vattenmiljöfrågor. Vissa anslagsmedel som disponeras av den nya myndigheten föreslås kvarstå inom ramen för miljöövervakningsanslaget, främst för att underlätta uppföljning av sådana ändamål där det kan finnas särskilda skäl att fortsatt följa utvecklingen över tid.

<sup>1</sup> Dispositionsrätten till kvarstående belopp inom anslagen (här schabloniserade) övergår till nya myndigheten

Efter samråd med *Havsplaneringsutredningen* (M 2009:03) föreslår utredningen att kostnader för havsplanering vid den nya myndigheten under andra halvåret 2011 belastar del av anslaget 1:12 *Havs-och vattenmiljö*. Detta överensstämmer med förslag från den tidigare utredningen om en myndighet för havs- och vattenmiljö i betänkandet SOU 2010:8.

Havsplaneringsutredningen har i uppdrag att lägga förslag om utformningen av en framtida nationell havsplanering, dess volym och finansiering. Dessa uppgifter behandlas därför ej vidare i denna delrapport. Planeringsverksamheten innebär för den nya myndigheten tillkommande och permanenta uppgifter av kvalificerat slag. Den samlade finansieringen behöver därför justeras mot bakgrund av havsplaneringsutredningens förslag för perioden 2012 – 2014.

### 1:1 Naturvårdsverket

*Tkr*

| (PLO-anslag)  | 2011<br>(halvår) | 2012    | 2013    | 2014    |
|---|------------------|---------|---------|---------|
| ”Ny myndighet”<br>- överföring till anslaget<br>1:16 (UO20) | -15 950          | -31 900 | -31 900 | -31 900 |

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås att 33,7 mnkr överförs till den nya myndigheten. Det korrekta beloppet ska dock vara 31,9 mnkr på årsbasis. Kostnader för vissa årsarbetskrafter för juridiskt arbete inom vattenförvaltningen belastar idag anslaget 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* och inte Naturvårdsverkets förvaltningsanslag, vilket tidigare angivits av verket i det underlag som ingavs till utredningen. Detta förhållande innebär att en något reducerad anslagsvolym föreslås överföras till den nya myndigheten från Naturvårdsverkets förvaltningsanslag. Förhållandet påverkar den framtida dispositionen av medel inom anslaget 1:3, där utrymmet för nya åtgärder minskar med 1,8 mnkr i förhållande till den tidigare utredningens beräkningar.

### 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tkr

| (BNB-anslag)  | 2011<br>(halvår) | 2012   | 2013   | 2014   |
|---|------------------|--------|--------|--------|
| ”Ny myndighet”<br>- överföring till anslaget<br>1:16 (UO20) | -2 300           | -4 600 | -4 600 | -4 600 |

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås att 4,6 mnkr överförs till den nya myndighetens förvaltningsanslag. Dessa medel motsvarar utrednings- och utvecklingskostnader inom vattenförvaltningen, bland annat för kompensation till SMHI för tillgängliggörande av vattenförvaltningsdata till länsstyrelser, kommuner, forskare m.fl. som genomför utredningsuppdrag åt Naturvårdsverket. Därutöver föreslås i betänkandet att den nya myndigheten disponerar 80,2 mnkr inom ram från anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* för övervakning avseende havs- och vattenmiljöer.

Utredningen om inrättande av den nya myndigheten ansluter till det tidigare förslaget. Riksdagen bör kunna följa de totala verksamhetskostnaderna för miljöövervakning på såväl land som i hav och sötvatten, vilket motiverar att övervakningsmedel för havs- och vattenmiljöer kvarstår som en särskild anslagspost inom anslaget.

### 1:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Tkr

| (BNB-anslag)  | 2011<br>(halvår) | 2012     | 2013     | 2014     |
|---|------------------|----------|----------|----------|
| ”Ny myndighet”<br>- överföring till anslaget<br>1:16 (UO20) | -9 100           | -18 200  | -18 200  | -18 200  |
| 1:12 (UO20)   | -196 400         | -392 800 | -392 800 | -392 800 |

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås att 31,2 mnkr som nyttjas för vattenförvaltningsverksamhet, i huvudsak av Naturvårdsverket samt genom verkets långsiktiga uppdrag till SGU och SMHI, överförs till den nya myndighetens förvaltningsanslag samt 339,8 mnkr till anslaget 1:12 *Havsmiljö*. Dessa medel omfattar 208 mnkr för kalkningsverksamheten och 131,8 mnkr för vattenförvaltning att fördelas med hjälp av särskild fördelningsnyckel till länsstyrelsernas sekretariat för vattenförvaltning och vattenmyndigheternas kanslier. Beloppet svarar mot 2008 års för

länsstyrelsernas vattenförvaltning tilldelade medel reducerat med 8,2 mnkr, som enligt utredningens förslag tillförs den nya myndighetens förvaltningsanslag för nödvändig förstärkning av samordningsarbetet med vattenförvaltning. Därutöver föreslås i betänkandet att den nya myndigheten disponerar 35 mnkr för åtgärder inom områdesskyddet inom ramen för anslaget 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*.

Utredningen för inrättande av myndigheten föreslår en överföring till förvaltningsanslaget och det nya anslaget 1:12 *Havs- och vattenmiljö*, delvis i enlighet med tidigare förslag, dock med hänsynstagande till (1) att medel för uppdragsarbete gentemot SGU och SMHI föreslås kvarstå inom sakanslaget, samt (2) hänsyn tas till den anslagsutveckling som skett fram till 2010. Denna anslagsutveckling innebär att de vattenförvaltningsmedel som ska disponeras inom den nya myndighetens förvaltningsanslag föreslås utgöra 18,2 mnkr. Anslagsutvecklingen under senare år, som bör ses i ljuset av det nödvändiga och alltmer omfattande kunskapsunderlag som behövs inom vattenförvaltningsarbetet, har bland annat inneburit att det till länsstyrelser och vattenmyndigheter fördelade beloppet ökat med 2 mnkr under 2010. Uppdragsverksamhetens omfattning relativt SGU och SMHI för centrala insatser ligger för 2010 på 21,0 mnkr, vilket innebär en fortsatt högre nivå än vad som gällde fram till och med 2008. 2010 års nivå bör även fortsättningsvis bibehållas.

Beträffande anslaget 1:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* i övrigt föreslås att endast 30 mnkr disponeras av den nya myndigheten för åtgärder avseende områdesskydd, vilket utgör en reduktion med 5 mnkr i förhållande till förslagen i betänkandet SOU 2010:8. Beräkningen grundar sig på hur anslaget disponerats i förhållande till olika ändamål för regionala insatser, för främst inventeringsarbete och insatser för vattenrestaurering. I och med att medlen med denna avgränsning inte rör områdesskyddet specifikt är det mest ändamålsenligt att medlen helt överförs till anslaget 1:12 *Havs- och vattenmiljö*.

Sammantaget innebär detta en samlad överföring på årsbasis om 392,8 mnkr till anslaget 1:12 *Havs- och vattenmiljö* för havs- och vattenmiljöinsatser, vari ingår att främja en ändamålsenlig vattenförvaltning och skydd av områden och arter genom diverse åtgärder i sötvatten, som kalkning, restaurering m.m.



## Förslag till anslagsförändringar under utgiftsområde 23

### 1.14 Fiskeriverket

*Tkr*

| (PLO-anslag)   | 2011<br>(halvår) | 2012     | 2013     | 2014     |
|--|------------------|----------|----------|----------|
| ”Ny myndighet”<br>- överföring till anslaget<br>1:x (UO20) | -79 550          | -159 100 | -159 100 | -159 100 |

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås att merparten av anslaget 1:14 *Fiskeriverket* överförs från UO 23 till den nya myndighetens förvaltningsanslag 1:x under UO 20.

Utredningen om inrättande av den nya myndigheten ansluter till förslaget.

### 1:17 Fiskevård

*Tkr*

| (BNB-anslag)                              | 2011<br>(halvår) | 2012    | 2013    | 2014    |
|---|------------------|---------|---------|---------|
| - överföring till anslaget<br>1:12 (UO20) | -12 400          | -24 800 | -24 800 | -24 800 |

I betänkandet SOU 2010:8 föreslås att anslaget 1:17 *Fiskevård* omfattande 24,8 mnkr överförs från UO 23 till den nya myndighetens sakanslag 1:12 under UO 20.

Utredningen om inrättande av den nya myndigheten ansluter till förslaget.

## Låneram och krediter

|   |           |
|---|-----------|
| Låneram (enl 20 § budgetlagen)          | 65,0 mnkr |
| Räntekontokredit (enl 21 § budgetlagen) | 21,3 mnkr |

Utredningen för inrättande av nya myndigheten hemställer om;  
 - en låneram för anläggningstillgångar på 65 000 tkr för perioden 2011 – 2014,  
 - en kredit på räntekontot på 10 procent på årsbasis under 2011 – 2014,  
 - en anslagskredit på ramanslaget för myndigheten på 6 procent på årsbasis under 2011 – 2012 och därefter 4 procent under 2013 – 2014 för att medverka till en smidig etableringsfas.

Den nya myndighetens investeringsbehov påverkas av en rad faktorer enligt nedan.

- (1) övertagande av relevanta löpande investeringar från Fiskeriverket,
- (2) behov av investeringsutrymme för IT, främst hård- och mjukvaruanskaffning, uppgradering av från Fiskeriverket övertagen utrustning och system samt anpassning till nya verksamheter som tillförs från i första hand Naturvårdsverket,
- (3) behov inom FoU-verksamheten, främst avseende forskningsfartyget Argos (se nedan),
- (4) utvecklingskostnader som följd av gemenskapens nya kontrollförordning (se nedan).

Behovet av låneram för myndigheten kan mot ovanstående bakgrund behöva justeras, främst med avseende på utvecklingen avseende punkterna (3) och (4).

Finansieringen av myndighetens behov av forskningsfartyg: En gemensam lösning för att tillgodose statens behov av forskningsfartyg, däribland den nya myndighetens, bereds f.n. inom Regeringskansliet. Ovanstående finansierings- och investeringsförslag för den nya myndigheten bygger på att en sådan gemensam lösning kan utvecklas under planeringsperioden.

Finansiering av konsekvenser som följd av ny kontrollförordning: Gemenskapens nya kontrollförordning ställer vid fullt genomslag betydande krav på den nya myndighetens arbetssätt och resurser. Höjd ambitionsnivå blir kostnadsdrivande samtidigt som effektiviseringsmöjligheter kan ge ekonomiskt positiva effekter.

Bemyndiganden för den nya myndigheten:  
 - avgiftsintäkter medges den nya myndigheten i den utsträckning som föreslagits i SOU 2010:8, förnyad ställning till vissa typer av intäkter kan tas mot bakgrund av Formas utvärdering av Fiskeriverkets FoU-verksamhet,

- övertagande av fleråriga avtal för miljöövervakning och insatser för skydd av områden och arter medges den nya myndigheten,
- tecknande av framtida avtal för sådana ändamål medges den nya myndigheten.

De bemyndiganden som avser ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av miljöövervakning i havs- och vattenmiljöer, åtgärder för biologisk mångfald som avser områdesskydd och artbevarande m.m. förutsätter att sådana ansvarsområden tydligt definieras för den nya myndigheten och att motsvarande bemyndiganden för Naturvårdsverket reduceras. De båda myndigheterna föreslås arbeta med dessa frågor i nära samverkan kring befintliga och framtida insatser. En sådan samverkan är nödvändig inte minst till följd av den nära koppling av terrestra och akvatiska ändamål som kommer till uttryck i nu gällande och sannolikt även i framtida avtal. Uppdelningen mellan myndigheterna avseende bemyndigandnivåer bör klargöras då slutlig ställning tagits till den ansvarsmässiga fördelningen av dessa verksamhetsområden, lämpligen i tilläggsbudgeten 2011.